

باوجود شرایط سخت در یتیم‌خانه‌ها، این مراکز ارزشمند دانسته می‌شوند

Author: Mina Habib

گفته می‌شود برای ثبت نام کودکان در یتیم‌خانه‌ها به هدف تحصیل در خارج کشور، از روابط خانوادگی استفاده می‌شود

مینا حبیب گزارشگر ای دبلیو پی ار در کابل

نورالله، 16 ساله، قدم‌زنان صحن حویلی یتیم‌خانه تهیه مسکن را به سوی گروهی از بچه‌ها که خود را در شعاع آفتاب گرم می‌کنند، پیمود و سنگریزه‌های مسیر راه را با خشم با پایش از راه کنار می‌زد.

او ملبس با لباس‌های کهنه، مردد است که آیا حرف بزند یا خیر. به نظر می‌رسد نورالله ترسیده که سایر افراد حرف‌های او را بشنوند.

بالاخره وی به حرف آمد گفت: «درکل، وضعیت یتیم‌خانه خوب نیست. هیچ‌کاری هم برای بهبودی آن صورت نمی‌گیرد. می‌دانید که چقدر از سرما رنج می‌بریم؟ ما از سرمای اتاق‌ها، شب و روز برای ساعت‌ها زیر لحاف می‌مانیم.»

با متوقف شدن قدم‌هایش، او گفت: «تنها این، مشکل نیست. مشکلات زیادی دیگر هم وجود دارد، مگر کسی درمورد آنها گپ زده نمی‌تواند.»

باآنکه اوضاع برای 450 یتیم ساکن این یتیم‌خانه خوب نیست؛ مگر بااین حال تا اندازه‌ی به سبب بورسیه‌های تحصیلی کاملارایگان در خارج کشور که برای افراد دارای سن معین داده می‌شود، شمولیت در این یتیم‌خانه باارزش است.

کودکان و کارمندان این یتیم‌خانه به انستیتوت گزارشده‌ی جنگ و صلح گفتند که اکثریت ساکنان این یتیم‌خانه از ولایات پنجشیر و بدخشان استند و به اساس روابط خانوادگی ثبت نام شده‌اند.

یک کودک بدخشانی که نخواست اسم‌اش فاش شود گفت که نه تنها پدر و مادرش زنده‌اند، بلکه خانواده‌اش خیلی سرمایه‌دار نیز هستند.

وی تشریح داد: «شانس بیشتری وجود دارد تا از طریق این یتیم‌خانه‌ها بورسیه‌های خارج به دست بیاوریم. به همین دلیل پدرم از دوستش که وکیل پارلمان است خواست، مرا در اینجا ثبت نام کند تا بتوانم بورسیه خارج را بدست بیاورم.»

یکی از کارمندان باسابقه این مرکز که نخواست نامش را بنویسیم گفت اکثریت شاگردان از ولایات پنجشیر و بدخشان است و به این دلیل ثبت نام شده‌اند تا شانس آنها برای گذراندن تحصیل‌شان در خارج بالا برود.

وی گفت: «نمایندگان پنجشیر و بدخشان حق شمولیت کودکان کابل را نیز عصب کرده‌اند. کارهای بهتری وجود ندارد تا آنها انجام دهند؟ جایی نیست که قانونگذاران در آنجا مداخله نکنند.»

سیدعبدالله هاشمی رییس بخش یتیم‌خانه‌ها در وزارت کار و امور اجتماعی گفت که این بورسیه‌های که همه خواهان آن استند، از طرف دولت یا خارجیان اهداء می‌شوند. وی گفت که در طول سه سال گذشته با استفاده از این بورسیه‌ها 67 تن از فارغان یتیم‌خانه‌ها برای تحصیل به هند، پاکستان، ترکیه و سایر کشورها فرستاده شدند.

وی گفت: «وزارت تحصیلات عالی 5 درصد بورسیه‌های خود را به یتیم‌خانه‌ها اختصاص داده است و کسانی که این بورسیه را دریافت می‌کنند، حکومت تمام مصارف اش را پرداخت می‌کند. بورسیه‌هایی که از طرف کشور های دیگر داده می‌شود، کشور میزبان تمام مصارف آنرا به عهده می‌گیرد.»

هاشمی افزود اداره وی خیلی نگران این است که مقام‌ها از امتیازات شان برای ثبت‌نام کردن کودکان در یتیم‌خانه تهیه مسکن استفاده می‌کنند. هاشمی اضافه کرد که آنها در صدد ایجاد پالیسی رسمی بهتر برای ثبت‌نام اطفال در یتیم‌خانه‌ها می‌باشند.

وی با بیان این که کودکانی در معرض خطر واقعی به دبلی که در زمان ثبت‌نام به قانونگذاران و حتی وزراء، اولویت داده می‌شود، مورد چشم‌پوشی قرار می‌گیرند، گفت: «درمیان ساکنان کنونی کمتر از ده درصد آنها از پنجشیر و بیشتر از 60 درصد آنها از بدخشان استند.»

در عین زمان از ده کودکی که انستیتوت گزارشده‌ی با آنها مصاحبه داشت، 7 تن آنها گفتند که از پنجشیر یا بدخشان استند.

واصل محمد نور معاون وزارت کار و امور اجتماعی این ادعا را رد کرد که کودکان ولایات شمالی نسبت به کودکان کابل ترجیح داده می‌شوند.

وی گفت: «از این که در گذشته در پنجشیر و بدخشان یتیم‌خانه وجود داشت، اکثریت پذیرفته‌شدگان از این دو ولایت استند.»

باآنکه تلاش برای یافتن شانس ثبت‌نام در یتیم‌خانه‌های کابل زیاد است، کودکان می‌گویند که وضعیت در آنجا خوب نیست.

اتاق‌ها بوی نم می‌دهند. تختواب کثیف است و در ساختمان لامپ‌روشنایی کمی وجود دارد. در برخی از کودکان نشانه‌ی مورد اغماض قرارگرفتن دیده می‌شود و همی آنها افسرده‌اند.

حکیم‌الله، 14 ساله، گفت: «غذا در عین زمانی که ناکافی است- ما اکثر اوقات گرسنه استیم- غیر صحنی نیز است. زمانیکه مریض می‌شویم، به درستی تداوی نمی‌شویم. در کلینیک صرفاً به ما تابلت پرستامول می‌دهند. تا زمانی که به سبب بیماری از پا نیافتاده‌ایم ما را به شفاخانه نمی‌برند.»

اطیع الله وهاج رییس یتیم‌خانه تهیه مسکن تایید کرد که در سردی‌های زمستان وسایل گرمایشی نیاز بود، مگر این مشکل به سبب کمبود در برق شهری به میان آمده بود.

وی با بیان این مطلب که بخاری‌های برقی به اندازه بودیچه‌خرداری و در اتاق‌ها نصب شده بودند، گفت: «این، مشکل تمامی کابل بود. ما، هم، در اتاق‌های سرد کار می‌کردیم.»

وهاج به ارتباط کلینیک یتیم‌خانه گفت که کلینیک مجهز بوده و اگر کودکی بخواهد به شفاخانه برود، کارمندان آنها را به کلینیک می‌برند. وی گفت ممکن است غذای یتیم‌خانه تهیه مسکن خیلی با استاندارد بالا نباشد، مگر کمیت آن بیشتر از کفایت است.

وی گفت: «ما مطابق راهنماهای رژیم غذایی رفتار می‌کنیم. غذا قبل از توزیع توسط داکتر موظف تست می‌شود و غذا صرفاً بعد از تست، توزیع می‌گردد.»

وهاج هم‌چنان ادعای برخی از کودکان مبنی بر مورد خشونت فیزیکی قرار گرفتن‌شان را رد کرد.

وی گفت: «ما مطابق به قوانین ملی و بین‌المللی حقوق بشر با کودکان رفتار می‌کنیم. هیچ کس حق ندارد کودکان را بزند.»

به عکس، فرهاد (اسم مستعار یکی از کودکان) گفت که آنها به سبب تخطی‌های کوچک به لت و کوب تهدید می‌شوند.

وی با بیان این که حتی اگر کودکان کوچک لت و کوب شوند، هیچ کسی مداخله نمی‌کند، گفت: «کارمندان ما را با کیبل، سیم‌های برق و چوب می‌زنند.»

فرهاد گفت که اطفال به محبت نیاز دارند نه به و لت و کوب

عبدالجلیل یکی از استادان یتیم‌خانه تهیه مسکن تاکید کرد که اگر کودکان تخلفی را مرتکب شود، مجبور به انجام کارهای مانند شستن تشناب، تخطاب‌ها یا صحن حویلی می‌شود و مورد لت و کوب قرار نمی‌گیرد.

وی با گفتن این نکته که برای هرروز تقسیم اوقات منظم وجود دارد، گفت: «این مسوولیت‌ها به خاطر اصلاح شدن به آنها محول می‌شوند.»

وی با ارایه این معلومات که کودکان در یتیم‌خانه علاوه بر مضامین عادی کمپیوتر، ساینس، هنر، خطاطی، کورسهای آموزش زبان انگلیسی و هم‌چنان رشته‌های حرفوی را می‌آموزند، گفت: «ما به صورت منظم برنامه‌های آموزشی آنها را بررسی می‌کنیم. به کودکان اجازه نمی‌دهیم وقت‌شان را ضایع کنند.»

یتیم‌خانه تهیه مسکن (واقع در شمال غربی کابل) برای اسکان‌دهی جوانان و نوجوانان استفاده می‌شود. اوضاع یکی از یتیم‌خانه‌های دیگر که در منطقه جنوب شرقی کابل به نام علاوالدین موقعیت دارد، بهتر است.

این یتیم‌خانه که به 350 تن کودک سرپناه داده‌است، تخت خواب‌هایش پاک بوده، از آن به درستی نگهداری شده و محل بازی در آن پاک است.

اینجا، ترس اصلی کودکان آن است که زمانی یتیم‌خانه را ترک کنند، چی خواهد شد.

نوریه، 17 ساله که برای هفت سال در یتیم‌خانه زیسته‌است، با بیان این مطلب که وی می‌خواهد در خارج تحصیل کند، گفت: «اینجا همه چیزها منظم است. تنها نگرانی این است که زمانی از صنف 12 فارغ شدیم و یتیم‌خانه را ترک کردیم، کجا برویم و چی کارکنیم.»

امید، 18 ساله از بدخشان گفت: «اکنون که از صنف دوازدهم فارغ می‌شوم، جای برای رفتن ندارم. نمی‌دانم چی کارکنم. دولت باید این نکته را هم در نظر داشته باشد.»

در افغانستان 70 یتیم‌خانه وجود دارد که نصف آنها دولتی است و بقیه، شخصی است..

کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان تایید کرد که برخوردی بد با کودکان در یتیم‌خانه به صورت گسترده‌ی وجود دارد. حنیفه‌معروف کارمند حمایتی در بخش حقوق اطفال دفتر ولایتی این کمیسیون گفت که لت و کوب در یتیم‌خانه‌ها و مکاتب کار معمول است.

وی گفت: «کمیسیون این قضایا را ثبت کرده‌است. باآنکه کمیسیون با وزارت معارف تفاهم‌نامه‌ها امضا کرده که نباید اطفال در مکاتب و یتیم‌خانه لت و کوب شوند، مگر متأسفانه این کار ادامه دارد.»

وی نیز تایید کرد که اغلب در یتیم‌خانه‌ها بدون توجه به نیاز واقعی طفل و با استفاده از ارتباطات، اطفال ثبت‌نام می‌شوند.

تقاضا برای شامل شدن در یتیم‌خانه‌ها هنوز بالا است.

زینب، 57 ساله، زیربرقع کهنه‌ای، همراه با نواسه هشت ساله‌اش در نزدیک دروازه وزارت کار و امور اجتماعی منتظر نشسته‌است.

وی می‌گوید که از دو ماه به این سوء درتلاش بوده تا نواسه‌اش را در یکی از یتیم‌خانه‌های کابل ثبت نام کند؛ ولی موفقیتی نداشته‌است.

وی گفت: «اگر به یتیم‌خانه می‌روم، آنها می‌گویند که به وزارت بروم. اگر به وزارت می‌روم، می‌گویند که به ریاست یتیم‌خانه‌ها بروم. مرا خسته کرده‌اند. برخی به من گفته‌است که تا زمانی واسطه نیافته‌ام، کاری انجام داده نمی‌توانم. من چی کسی را دارم که به عنوان واسطه بیاورم؟»

مینا حبیب گزارشگر انستیتوت گزارش‌دهی جنگ و صلح در کابل است.

Source URL: <https://iwpr.net/da/global-voices/%D8%A8%D8%A7%D9%88%D8%AC%D9%88%D8%AF-%D8%B4%D8%B1%D8%A7%DB%8C%D8%B7-%D8%B3%D8%AE%D8%AA-%D8%AF%D8%B1-%DB%8C%D8%AA%DB%8C%D9%85%E2%80%8C%D8%AE%D8%A7%D9%86%D9%87%E2%80%8C%D9%87%D8%A7%D8%8C-%D8%A7%DB%8C%D9%86-%D9%85%D8%B1%D8%A7%DA%A9%D8%B2-%D8%A7%D8%B1%D8%B2%D8%B4%D9%85%D9%86%D8%AF-%D8%AF%D8%A7%D9%86%D8%B3%D8%AA%D9%87-%D9%85%DB%8C%E2%80%8C%D8%B4%D9%88%D9%86%D8%AF>